

At frisætte naturen er at frisætte os selv

Da Aarhus for et par år siden varmede op til at blive Kulturbym 2017, blev der afholdt en konference, der fokuserede på bæredygtighed – et begreb, som vi i Danmark mener at mestre. Under en rundtur i byen skete der pludselig det, at en engelsk deltager fnøs ”It’s ridiculous. It’s a city without old trees. Where are your old trees?” Vi måtte forklare, at i Danmark fælder vi vore gamle bytræer, fordi børnehaverbørn kan risikere at få dem i hovedet i blæsevejr.

Bedre har det ikke set ud i vore skove. Her fristes man til at citere Højesteretsdommer Victor Hansen, der i 1925 i Danmarks Fauna bind 29 om Torbister skrev: ”Særlig de gamle Ege er der jo herhjemme faret frem imod med en ualmindelig Haardhændethed og uforstaaende Brutalitet, og efterhaanden som Danmarks gamle Egeskove forsvinder, gaar de til dem knyttede Dyr — blandt Billerne ikke alene flere Torbister, men ogsaa adskillige andre Arter — deres Undergang i Møde herhjemme.” Det lød trist, og det var det.

Næsten 100 år efter Victor Hansen er urørt skov imidlertid for alvor kommet på den politiske dagsorden. Når det sker, er der naturligvis folk, der går stærkt ind for sagen, mens andre er inderligt imod. I sådanne tilfælde ender man ofte meget hurtigt med at diskutere teknikaliteter: Hvor meget bedre for biodiversiteten er hvilken slags urørt skov, og kan vi ikke skabe samme effekter ved målrettet, aktiv forvaltning? Må der være græssende husdyr i en urørt skov, eller menes der kun skov friholdt for forstlig drift? Må man udtynde og lysstille, må man rydde til stier, må man samle svampe, sanke, gå på jagt og alt muligt andet?

Ligesom med rewilding, der også er aktuelt i naturpolitisk sammenhæng, kan diskussionen om teknikaliteter ofte overskygge det væsentligste: At frisættelsen af naturen også er en frisættelse af os

selv. For tre år siden var vi på ekskursion i Løvenholm Skov, hvor vi i et uberørt moseområde oplevede en ubegribelig variation i fysiske forhold og biologiske strukturer, som kommunalbiologerne havde umådeligt svært ved at klassificere: Døde og levende rødgræner, birke, eg og bævreasp, sure overdrev, fattigkær og hængesæk i en stærkt kronstyrpræget pærevælling og med et mylder af sjældne arter. Længe diskuterede vi kriterier, indtil én sagde: ”Ved I hvad, det er? Det er NATUR!” Et lettelsens suk bredte sig blandt alle; vi stod jo netop i natur, hvor naturlige processer fik frit spil, og hvor var det dog egentlig befriende, når det kom til stykket.

At sidde i Askelunden på Molslaboratoriet en aprilformiddag, mens heste og køer vader gennem skoven, er lige så vildt. Der er stæresang overalt, og de spætter, der laver hullerne, lader sig tydeligt høre. To hanner af sortspætte danser synkront op ad stammen, og grønspættens vidtlydende glykken er indbegrebet af jysk forår. Mirabellen i skovbunden blomstrer, en ræverød urtesvirreflue kigger forbi, og i anemonerne myldrer det med rødhalede jordbier. Det er noget værre rod, men det er et rod med liv i. Når gymnasieeleverne begynder at klatre rundt i de halvvaltede træer, overdøves fuglene og insekternes summen for en stund, men det gør ingenting, for selvfølgelig må vi mennesker også gerne være her. Det ender ofte med, at eleverne skal slæbes med ud; det er åbenbart alt for sjovt at være vild i det vilde.

Som mennesker har vi brug for en vildere natur. Og som det fremgår af bidragene i dette hæfte af Flora & Fauna har mange sjældne arter det samme behov, hvad enten det drejer sig om svampe, fugle eller løbebiller. God læselyst – og husk at komme derud, hvor det sker.

*Morten DD Hansen, museumsinspektør mm.
Naturhistorisk Museum Aarhus*

Indhold 123 (2-4)

VIDENSKABELIGE ARTIKLER. TEMAHÆFTE

Biodiversitet i urørte og forstligt drevne skove Red.: Inger Kappel Schmidt & Thomas Secher Jensen

- 35 Møller PF: Projekt ”Biologisk mangfoldighed i naturskov – en sammenligning mellem østdanske natur- og kulturskove”. Baggrund og formål
- 47 Kepfer-Rojas S, Riis-Nielsen T, Schmidt IK, Byriel DB, Justesen MJ, Nielsen AO, Knudsen MA & Johannsen VK: Skovstruktur i urørt og forstligt drevet skov
- 55 Riis-Nielsen T, Schmidt IK, Kepfer-Rojas S, Nielsen AO, Knudsen MA, Byriel DB, Justesen MJ & Johannsen VK: Skovbundsflora og foryngelse i urørt og forstligt drevet skov
- 69 Kofod J & Rald E: Biologisk mangfoldighed i sjællandske løvskove – vedboende svampe

- 81 Gjelstrup P: Pansermider (Acari, Oribatida) i dansk naturskov – en restfauna fra Danmarks urskov?
- 86 Brøgger-Jensen S, Kepfer Rojas S & Byriel DB: Ynglefuglene i små uberørte skovbevoksninger – en sammenligning
- 93 Fog K & Riis-Nielsen T: Landsnegle i urørt og forstligt drevet skov
- 105 Justesen MJ, Solodovnikov A og Hansen AK: Rovbiller og løbebiller i de østdanske løvskove – effekt af skovdrift
- 113 Byriel DB og Kepfer-Rojas S: Stankelben (Diptera: Tipulidae) hotspots i urørt og forstligt drevet skov i Danmark

BOGANMELDELSER

- 54 Sand-Jensen K. Mit liv med bondelandets natur
- 80 Jensen JK. & Jørgensen OF. Pattedyr i Norden
- 103 Mossberg B & Pedersen HÆ. Orkideer i Europa
- 104 Israel KB – 40 år med fugle og kamera